

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α1

α) Σχολικό βιβλίο, σελ. 141 «Το Συμβούλιο Ασφαλείας είναι το ισχυρότερο όργανο του ΟΗΕ. Είναι επιφορτισμένο με την εξέταση προβλημάτων που μπορεί να οδηγήσουν σε διατάραξη της ειρήνης. Μπορεί επίσης να λάβει αποφάσεις που δεσμεύουν τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ. Στο Συμβούλιο Ασφαλείας μετέχουν, ως μόνιμα μέλη, πέντε χώρες: ΗΠΑ, ΕΣΣΔ (σήμερα η Ρωσική Ομοσπονδία), Βρετανία, Γαλλία και Κίνα. Με δεδομένη την εμπειρία της Κοινωνίας των Εθνών, η οποία δεν μπορούσε να επιβάλει τις αποφάσεις της στις μεγάλες δυνάμεις, ο Καταστατικός Χάρτης του ΟΗΕ όρισε ότι, για να ληφθεί απόφαση από το Συμβούλιο Ασφαλείας, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των πέντε μόνιμων μελών. Αν ένα από αυτά διαφωνεί ρητά, τότε απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί (δικαίωμα βέτο). Ωστόσο, λόγω των έντονων πολιτικών και ιδεολογικών αντιπαλοτήτων της μεταπολεμικής εποχής, έγινε κατάχρηση του βέτο τόσο από τους Δυτικούς όσο και από τους Σοβιετικούς, με αποτέλεσμα σε πολλές και σημαντικές περιπτώσεις να αδρανοποιηθεί ο ΟΗΕ.

β) Σχολικό βιβλίο, σελ. 40 «Αποτελεί επίσημο οθωμανικό έγγραφο που φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του Σουλτάνου. Το εξέδωσε στις 18 Φεβρουαρίου 1856 και υποσχόταν πλήρη ισότητα των υπηκόων του ανεξαρτήτως θρησκευματος ή καταγωγής. Με το διάταγμα αυτό εγκαινιάστηκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία η περίοδος του Τανζιμάτ (μεταρρυθμίσεων)».

γ) Σχολικό βιβλίο, σελ 38. «Ανατολικό Ζήτημα ονομάζεται το διεθνές ζήτημα που προκλήθηκε από τη βαθμιαία υποχώρηση της ισχύος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και την πλήρωση του κενού που προέκυψε από αυτή την υποχώρηση στην Εγγύς Ανατολή και ιδίως στη Χερσόνησο του Αίμου. Η παρακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας χρονολογείται από τον 17ο αιώνα, όταν τερματίστηκαν οι οθωμανικές κατακτήσεις και εκδηλώθηκαν προβλήματα στην οικονομία και στη διοίκηση της αχανούς αυτοκρατορίας. Η κατάκτηση της Κρήτης (1669) από τους Οθωμανούς Τούρκους ήταν η τελευταία μεγάλη επιτυχία τους, ενώ η αποτυχία της δεύτερης -και τελευταίας- πολιορκίας της Βιέννης (1683) σήμανε το τέρμα των επιτυχιών τους σε βάρος των Ευρωπαίων. Την ίδια εποχή στους Αψβούργους προστέθηκε νέος μεγάλος αντίπαλος των Οθωμανών Τούρκων, οι Ρώσοι».

ΘΕΜΑ Α2

- α) Σωστό
- β) Σωστό
- γ) Λάθος
- δ) Λάθος
- ε) Σωστό

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 26-27 «Την επανάσταση στέρωσαν... κύμα φιλελληνισμού σε όλο τον κόσμο».

ΘΕΜΑ Β2

α) Σχολικό βιβλίο, σελ.73 «Χωρίς την ενεργό συμπαράσταση...Β' Βαλκανικός Πόλεμος».

Προαιρετικά: «Είχε προηγηθεί... ελληνορουμανικές σχέσεις».

β) Σχολικό βιβλίο, σελ. 81 « Η Συνθήκη του Βουκουρεστίου άφησε ανοικτά το ζήτημα των ελληνοαλβανικών συνόρων ... ελληνική κυριαρχία».

ΘΕΜΑ Γ1.

Σχολικό βιβλίο, σελ. 34

α) Τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους ήταν εξαιρετικά δύσκολα. Η Ελλάδα του 1830 ήταν μια χώρα 750.000 κατοίκων, με κατεστραμμένες τις παραγωγικές της υποδομές από τον δεκαετή πόλεμο που είχε προηγηθεί. Ο εμπορικός στόλος των τριών ναυτικών νησιών, της Ύδρας, των Σπετσών και των Ψαρών, είχε υποστεί σοβαρότατες ζημιές. Οι περισσότεροι ελαιώνες είχαν καταστραφεί και τα εγγειοβελτιωτικά έργα είχαν παραμεληθεί, με συνέπεια οι χείμαρροι να παρασέρνουν τα εύφορα εδάφη. Οι συγκοινωνίες εκτελούνταν με δυσκολία, αφού είχαν αφανιστεί τα υποζύγια και είχαν καταστραφεί πολλές γέφυρες.

Σύμφωνα με τη Νέα Ελληνική Ιστορία του Απ. Βακαλόπουλου, όταν έφτασε στην Ελλάδα ο Όθων στις 25 Ιανουαρίου/ 6 Φεβρουαρίου 1833, συνοδευόμενος από τα τρία μέλη της αντιβασιλείας (Armansperg, Mauet, Heideck), βρίσκει τη χώρα σε πλήρη αναρχία. Ιδιαίτερα ο Βακαλόπουλος περιγράφει την αξιοθρήνητη οικονομική κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα, ως απόρροια των ανύπαρκτων παραγωγικών δομών και της έλλειψης οργάνωσης και διοίκησης. Σύμφωνα με το κείμενο «η ταμειακή κατάσταση του κράτους ήταν χαώδης». Υπήρχαν οφειλές προς τους υπαλλήλους του κράτους (23.437.413 φοίνικες ως το τέλος του 1832), αλλά και προς τους κατοίκους των ναυτικών νησιών που υπέστησαν καταστροφές στη διάρκεια του πολέμου (5 εκατ. Φράγκα), έτσι ώστε να μπορέσει το εμπόριο να ανακάμψει. Επίσης, έπρεπε να καταβληθούν αποζημιώσεις προς τους αγωνιστές (9.300.000), που τις είχε αναγνωρίσει η συνέλευση της Τροιζήνας, αλλά και προς την Τουρκία για την παραχώρηση της επαρχίας της Λαμίας στα όρια του ελληνικού κράτους (13.333.333 φρ.). Συν τοις άλλοις το ελληνικό κράτος, αμέσως μετά την εγκατάσταση του Όθωνα και της αντιβασιλείας στη χώρα, έπρεπε να πληρώσει τους τόκους του δανείου των 60 εκατ., που ανέρχονταν σε 3.351.950 φρ., και την υπηρεσία του χρεωλυσίου (670.390 φρ.).

β) Μέσα σ' αυτές τις αρνητικές συνθήκες ο Όθων και η αντιβασιλεία ξεκίνησαν το δύσκολο έργο της οργάνωσης του εσωτερικού του κράτους με βάση το πρότυπο που επικρατούσε στη Βαυαρία και στα άλλα μεσαία ή μικρά γερμανικά κράτη. Το πρότυπο αυτό ήταν επηρεασμένο από το συγκεντρωτικό διοικητικό σύστημα της Γαλλίας του 1790 (το οποίο, κατά βάση, διαρκεί και σήμερα), όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Βακαλόπουλος. Διατήρησε τα 7 υπουργεία που υπήρχαν έως τότε, δηλαδή τα υπουργεία εξωτερικών, δικαιοσύνης, εσωτερικών, εκκλησιαστικών και εκπαίδευσης, οικονομικών, στρατιωτικών και ναυτικών. Η αλλαγή που σημειώθηκε, σύμφωνα με το κείμενο, ήταν η προσάρτηση του δημοσιονομικού γραφείου ως παράρτημα του υπουργείου εσωτερικών, που ήταν επιφορτισμένο με την επίλυση του εποικιστικού προβλήματος της χώρας. Στον

οικονομικό τομέα οργανώθηκε και ιδρύθηκε το Ανώτατο Λογιστήριο, τα κεντρικά και επαρχιακά ταμεία, καθώς επίσης και το Εθνικό Νομισματοκοπείο, με ενέργειες του αντιβασιλέα Maurer. Πέρα απ' αυτά, με πρόεδρο το Γάλλο οικονομολόγο Art. De Regny, ο οποίος εργάστηκε με ζήλο, ιδρύθηκε το Ελεγκτικό Συνέδριο. Εκτός από τον οικονομικό τομέα, οργανώθηκε η δικαιοσύνη και συντάχθηκαν κώδικες.

Για όλες τις απαιτούμενες αλλαγές και ενέργειες δεν εργάστηκαν μόνο τα πρόσωπα που αναφέρθηκαν. Μαζί με τον Όθωνα ήρθε από τη Βαυαρία και άλλες γερμανικές χώρες πλήθος συμβούλων, επιστημόνων (νομικών, οικονομολόγων, αρχιτεκτόνων), στρατιωτικών και καλλιτεχνών, με σκοπό να οικοδομηθεί η νέα χώρα σύμφωνα με τα πρότυπα της εποχής, αλλά και του κλασικισμού που ήταν τότε το κυρίαρχο ρεύμα. Όλοι αυτοί εργάστηκαν σε τομείς όπως η νομοθεσία, η δημόσια διοίκηση, η δημόσια εκπαίδευση, οι δημόσιες υπηρεσίες, η πολεοδομία της νέας πρωτεύουσας και τα μνημειακά κτίριά της.

Αξιολογώντας τις πρώτες προσπάθειες συγκρότησης του ελληνικού κράτους, οπωσδήποτε σε ορισμένους τομείς σημειώθηκε πρόοδος, ενώ σε άλλους, όπως η οικονομία και η ασφάλεια, δεν φάνηκαν τα ανάλογα αποτελέσματα εξαιτίας των πολυετών προβλημάτων και ανεπαρκειών του ελληνικού κράτους.

ΘΕΜΑ Δ1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 82

α) Στον αυστροσερβικό πόλεμο η ελληνική κυβέρνηση έκρινε ότι η Ελλάδα θα έσπευδε να βοηθήσει τη Σερβία μόνο στην περίπτωση κατά την οποία τη χώρα αυτή προσέβαλλε στρατιωτικά η Βουλγαρία. Η γενίκευση όμως του ευρωπαϊκού πολέμου αχρήστευσε τον γνώμονα αυτόν της ελληνικής πολιτικής. Ο Βενιζέλος έκρινε πως η νέα κατάσταση επέβαλλε στην Ελλάδα να διατελεί σε επιφυλακή, εν αναμονή προτάσεων από την Τριπλή Συνεννόηση για την έξοδό της από την ουδετερότητα, στο πλευρό της Αγγλίας και της Γαλλίας, δηλαδή των δυνάμεων τις οποίες θεωρούσε ότι θα υπερίσχυαν στον πόλεμο. Εξάλλου, με τις χώρες αυτές την Ελλάδα συνέδεε και η πίστη στις φιλελεύθερες δημοκρατικές αρχές. Άλλωστε, σύμφωνα με το κείμενο Α, ο Βενιζέλος είχε έντονους συναισθηματικούς δεσμούς με τη Βρετανία και τη Γαλλία και θεωρούσε πως αυτές μαζί με τη Ρωσία θα ήταν οι νικήτριες Δυνάμεις και θα ευνοούσαν περισσότερο την επίτευξη των υπόλοιπων εδαφικών προσδοκιών της χώρας. Αντιθέτως, ο υπουργός εξωτερικών Γεώργιος Στρέιτ, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος και το Γενικό Επιτελείο (οι αρχηγοί του Βίκτωρ Δούσμανης και Ιωάννης Μεταξάς) έκριναν ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να τηρήσει «διαρκή ουδετερότητα» κατά τον Στρέιτ, επειδή θεωρούσαν ότι η ουδετερότητα ήταν απαραίτητη στη χώρα, ύστερα από την πρόσφατη πολεμική περιπέτεια και την εδαφική επέκτασή της. Επιπλέον, ο Κωνσταντίνος, ως επίτιμος στρατάρχης του γερμανικού στρατού και παντρεμένος με την αδερφή του Κάιζερ της Γερμανίας Γουλιέλμου Β', ήταν λογικό να τρέφει μεγαλύτερο σεβασμό προς τις ικανότητες των Κεντρικών Δυνάμεων. Σύμφωνα, μάλιστα, με το κείμενο Β οι στρατιωτικές νίκες των Γερμανών και Αυστριακών σε όλα τα μέτωπα έκαναν πολλούς Έλληνες και προπάντων τη βασιλική οικογένεια επιφυλακτική απέναντι στην Entente. Εξαιτίας αυτής της διαφωνίας στους κόλπους της πολιτικής ηγεσίας της χώρας ξέσπασε πολιτική κρίση, η οποία εκδηλώθηκε την 25^η Αυγούστου 1914 με την υποβολή της παραίτησης της κυβέρνησης από τον Ελ. Βενιζέλο, η οποία όμως δεν έγινε δεκτή από το βασιλιά Κωνσταντίνο.

β) Η ουδετερότητα της Ελλάδας έγινε ακόμα πιο επικίνδυνη για τη χώρα, όταν το Φεβρουάριο του 1915 η αγγλική κυβέρνηση, εν όψει της επιχείρησης κατά των Στενών, πρότεινε στην Ελλάδα να συμμετάσχει στην επιχείρηση με αντάλλαγμα «σπουδαίες» εδαφικές παραχωρήσεις στα παράλια της Μικράς Ασίας, που, όπως αναφέρεται στο κείμενο Α, ο Γκρέι υποσχέθηκε. Να σημειωθεί ότι η υπόσχεση αυτή συνιστούσε σημαντικό στόχο των αλυτρωτικών φιλοδοξιών που επικρατούσαν τότε. Η προσφορά ήταν άκρως δελεαστική για την ελληνική κυβέρνηση, αν και οι υποσχέσεις για εδαφικές προσαρτήσεις ήταν ομιχλώδεις. Αποτέλουσε, συνάμα, η αγγλική πρόταση προειδοποίηση ότι η Αγγλία δεν θα ανεχόταν την Ελλάδα ουδέτερη τη στιγμή που θα έθετε σε εφαρμογή την επιχείρηση για την εκπόρθηση των Στενών. Ο Βενιζέλος εγκατέλειψε τότε και τον τελευταίο δισταγμό του για την έξοδο της Ελλάδας από την ουδετερότητα και πρότεινε τη συμμετοχή της στην επιχείρηση της Αντάντ στην Καλλίπολη. Ο Κωνσταντίνος δεν αποδέχθηκε την πρόταση του πρωθυπουργού, καθώς ο συνταγματάρχης Ιωάννης Μεταξάς παραιτήθηκε, φοβούμενος ότι η Βουλγαρία θα επωφελείτο οποιαδήποτε ελληνική ανάμειξη.

Μετά από αυτή την εξέλιξη ο Βενιζέλος ήταν αναγκασμένος να παραιτηθεί, γεγονός που εγκαινίασε μια μακρά περίοδο πολιτικής και συνταγματικής ανωμαλίας και περιπετειών της χώρας που απετέλεσε το λεγόμενο «Εθνικό Διχασμό».